

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ
підготовки магістра

Луцьк – 2024

Силабус вибіркового освітнього компонента «Культурологічний аспект вивчення польської мови» підготовки магістра

Розробники: Сухарєва Світлана Володимирівна, доктор філологічних наук, доцент,
професор і завідувач кафедри полоністики і перекладу,
Криштоф Надія Григорівна, асистент кафедри полоністики і перекладу

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Світлана СУХАРЄВА

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу

протокол № 2 від 05 вересня 2024 року.

Завідувач кафедри:

проф. Світлана СУХАРЄВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	галузь знань 03 Гуманітарні науки спеціальність 035 Філологія підготовки магістра	вибірковий
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання 2023–2024. Курс 2
		Семестр 3
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 76 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: 3 семестр – залік
Мови навчання		Українська, польська

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я та по батькові: **Сухарева Світлана Володимирівна**

Науковий ступінь: **доктор філологічних наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **професор і завідувач кафедри полоністики і перекладу**

Контактна інформація: **+38097 761 40 53,**

Sukhareva.Svitlana@vnu.edu.ua

Прізвище, ім'я та по батькові: **Криштоф Надія Григорівна**

Науковий ступінь: **-**

Вчене звання: **-**

Посада: **асистент кафедри полоністики і перекладу**

Контактна інформація: **+380984651579,**

Kryshtof.Nadiia@vnu.edu.ua

Дні занять: **<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>**

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація ОК

Силабус вибіркового освітнього компонента «Культурологічний аспект вивчення польської мови» складений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності «035 Філологія».

Предметом ОК є культурологічні елементи польської мови, їхні лексичні, синтаксичні, стилістичні та граматичні особливості, знання яких дає можливість формувати лінгвістичну компетенцію полоністів-перекладачів.

Реалізація зазначених завдань здійснюється на основі тісних міжпредметних зв'язків з фаховими нормативними ОК, а саме: «Польська мова», «Техніка перекладу», «Сучасний літературний процес».

Силабус вибіркового освітнього компонента складається із двох змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Культурна спадщина Польщі та формування польської мови.

Змістовий модуль 2. Польське культурне сьогодення крізь призму лінгвістики.

2. Пререквізити/Постреквізити

ВК «Культурологічний аспект вивчення польської мови» опирається на систему компетенцій, здобутих на заняттях з таких дисциплін, як «Польська мова», «Літературно-художній переклад», «Діловий переклад», «Науковий переклад», «Усний переклад», «Вступ до перекладознавства», «Синтаксис української мови», «Стилістика української мови», «Фонетика і лексикологія української мови», «Практикум української мови» освітнього рівня бакалавр та на шкільний курс рідної мови, який використовується для зіставлення польської мови з українською.

Програма курсу передбачає продовження вивчення культурологічного аспекту польської мови у межах ОК «Техніка перекладу», «Перекладацька практика», застосування здобутих знань під час захисту кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента

Основною метою ОК для здобувачів другого курсу магістратури у третьому семестрі є забезпечення поглибленого вивчення польської мови на основі її культурологічних маркерів; формування у студентів комунікативної, лінгвістичної і соціокультурної компетенції полоністів і спеціалістів-перекладачів; позитивного ставлення до оволодіння як польською мовою, так і культурою польськомовного світу; формування у студентів вміння міжособистісного спілкування іноземною мовою, необхідного для повноцінної діяльності як у професійному, так і в суспільному середовищі.

Завдання ОК «Культурологічний аспект вивчення польської мови» передбачає:

- ознайомлення з основними елементами польської культурної спадщини, яка вплинула на склад і засади творення польської лексики;
- здобуття знань про польську сучасну культуру, виражену в лексиці та стилістиці польської мови;
- формування вмінь та навичок аналізу українських та польських перекладів усного та письмового характеру із культурологічними елементами;
- засвоєння методики виконання полоністичних завдань із елементами культурологічного характеру.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
- Здатність застосовувати на практиці здобуті філологічні знання та перекладацькі уміння в умовах різних видів академічної мобільності.

Програмні результати навчання:

- Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
- Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
- Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
- Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
- Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

- Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формувати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.
- Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі мовознавства та культурознавства.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Культурна спадщина Польщі та формування польської мови						
Тема 1. Основні віхи польської історії, відображені в польській лексиці та стилістиці. Історія польського художнього мистецтва	10	2		8		ТР/2 ІРС/2 РМГ/2
Тема 2. Старопольські тексти як основа творення сучасної польської мови.	11	2	1	8		ТР/2 ІРС/2 РМГ/2
Тема 3. Давні столиці та міста Польщі, їх вплив на культуру польського народу. Поняття гейналу	12	2	1	8	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 4. Польські легенди і їх сучасна інтерпретація. Елементи польських діалектів	12	2	1	8	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 5. Польські казкові та пісенні образи, їх відображення у національній ментальності	8	2	1	4	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 6. Історія польської кінематографії та її мовні позначення.	8	2	1	4	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Модульна контрольна робота	1		1			МКР/10
Разом за модулем 1	62	12	6	40	4	50
Змістовий модуль 2. Польське культурне сьогодення крізь призму лінгвістики						
Тема 7. Польський молодіжний сленг та інші елементи соціолекту: фразеологізми, прислів'я, побутова лексика	8	2		6		ТР/2 ІРС/2 РМГ/2

Тема 8. Традиції та сучасність польської кухні. Неологізми в польській мові, пов'язані з культурою Польщі	11	2	2	6	1	ТР/2 ІРС/2 РМГ/2
Тема 9. Польські регіони. Визначні місця як символи польської культури	11	2	2	6	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 10. Сучасна художня література та кінематограф, їх відображення у лексиці польської мови	10	1	2	6	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 11. Польська сучасна музика та художнє мистецтво. Види сучасної польської пісні. Визначні польські діячі культури.	9	1	1	6	1	ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Тема 12. Польська реклама і мова ЗМІ. Елементи польської новомови	8		2	6		ТР/3 ІРС/2 РМГ/2
Модульна контрольна робота	1		1			МКР/10
Разом за модулем 2	58	8	10	36	4	50
Всього годин / Балів	120	20	16	76	8	100

*Форма контролю: Т – тести, ТР – тренінг, ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР – модульна контрольна робота, ПКР – підсумкова контрольна робота, ДС – дискусія, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача освіти у 3 семестрі включає:

- підготовку до практичних занять: виконання усних і письмових завдань, опрацювання основного й додаткового лексичного та граматичного матеріалу;
- систематизацію вивченого матеріалу для написання модульних контрольних робіт, перекладів, підсумкових тестів, аналітичних записок та есе;
- аудіювання і виконання завдань до прослуханих текстів;
- створення презентацій та постерів культурологічного характеру польською мовою;
- окрім названих аспектів, здобувач освіти ознайомлюється з такими темами у межах відповідних змістових модулів:

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Польські королівські династії та становлення польської держави	6
2.	Польські державні символи. Шлях Польщі до незалежності	6
3.	Відомі польські музеї	6
4.	Освіта в Польщі: історія та сьогодення	6
5.	Політична система Польщі. Відомі політичні діячі	6

6.	Географічні особливості Польщі	6
7.	Розвиток польського театру та драматургії	6
8.	Польське національне вбрання, його символіка та регіональні особливості	6
9.	Розвиток польської науки. Визначні польські науковці	6
10.	Польські лауреати Нобелівської премії	6
11.	Польські звичаї та обряди. Міфологія Польщі та польськомовні міфологеми	6
12.	Переклад польських реалій на українську мову	6
13.	Сучасна польська література: нові події та імена в світовому вимірі	4
	Разом	76

IV. Політика оцінювання

Навчальний процес та контроль його результатів здійснюється згідно з Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Відповідно до пункту 4.5. цього положення, згідно з рішенням кафедри полоністики і перекладу здобувачам освіти, котрі під час вивчення освітнього компонента «Культурологічний аспект вивчення польської мови» брали участь й досягли значних результатів у конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, підготовці наукових публікацій з перекладознавства чи полоністики, можуть присуджуватися додаткові (бонусні) 5 балів, які зараховуються як результати поточного контролю. Оскільки формою контролю є залік, загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 100 балів.

Бонусні бали можна отримати за такі види робіт:

- 1) Публікація з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури у фахових вітчизняних чи зарубіжних виданнях або у виданнях, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах даних (окрім Google Академії) (3 бали за 1 одиницю);
- 2) Публікація з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури у нефахових виданнях (1 бал за 3 одиниці);
- 3) Призове місце у всеукраїнських чи міжнародних наукових конкурсах, олімпіадах з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури (1 бал за 1 одиницю);
- 4) Участь у всеукраїнських чи міжнародних конференціях, школах і тренінгах, присвячених перекладу, польській мові та літературі, призові місця у місцевих чи регіональних наукових конкурсах з польської мови, методики викладання польської мови, перекладознавства, польської літератури (1 бал за кожні три одиниці).

Здобувач освіти лише раз може скористатися з того чи іншого документа (сертифікат учасника, грамота, копія публікації і под.), котрий підтверджує право

отримати бонусний бал.

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять – обов’язковий компонент оцінювання. За об’єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-форматі за погодженням із викладачем.

У процесі оцінювання визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають ОК «Культурологічний аспект вивчення польської мови» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані у [Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.](#)

Організація ОК «Культурологічний аспект вивчення польської мови» дозволяє впровадження в освітній процес елементів дуальної освіти згідно з [Положенням про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти.](#)

Зараховуються бали/кредити, які здобувач освіти отримав у процесі реалізації академічної мобільності, згідно з [Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки.](#)

Політика щодо академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності здійснюється згідно з [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.](#)

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються в онлайн-форматі чи в письмовій формі. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин. Студент допускається до перескладання іспиту чи заліку за умов скликання екзаменаційної комісії.

V. Підсумковий контроль

Формою контролю є залік.

Залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни та отримав не менше 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт. Загальна сума балів за курс – 100. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література

Основна література:

1. Kowalewski J. Kultura nauczania języka polskiego na Ukrainie: potrzeby i możliwości. *Стан і перспективи методики вивчення польської мови у закладах середньої та вищої освіти: збірник тез доповідей I Міжнародного науково-методичного семінару*. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. С. 5–13.
2. Krawczuk A., Kowalewski J. Jestem stąd. Підручник з польської мови: комунікація, граматика. Львів : Априорі, 2019. 336 с.
3. Kowalewski J. Język polski (nie)jako obcy: wyzwania nowej dekady. *Postscriptum polonistyczne*. 2012. Nr 2 (10). S. 55–75.
4. Sukharieva S. Peculiarities of national identification in works of “Ukrainian school” representatives of Polish literature. *Волинь філологічна: текст і контекст* / упоряд. Н. Г. Колошук, Т. П. Левчук. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. Вип. 27 : Полоністичні студії. 226 с. С. 162–170 (0,4 др. арк.).
5. Сухарева С., Криштоф Н. Специфіка розвитку польської та української суспільної лексики в 2014–2022 рр. в контексті конкурсу «Слово Року». *Polsko-ukraińskie spotkania językowe: [monografia zbiorowa]*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2022. С. 65–76

Додаткова література:

6. Сухарева С. Вагоме слово про Лободовського. Рецензія на монографію: Греля-Кравченко С. Юзеф Лободовський – митець, мислитель, бунтар та українофіл. Життя і творчість. Луцьк: «Синя папка», 2019. 248 с. [рецензія]. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Т. 10. Луцьк : «Вежа-Друк», 2020. С. 86–87.
7. Сухарева С. Концепція святості у творах Зофії Коссак-Щуцької. Літературний процес: методологія, імена, тенденції: зб. наук. праць (філолог. науки) / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка ; редкол. : О. Є. Бондарева, О. В. Єременко, С. О. Євтушенко та ін. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. № 15. С. 83–87.
8. Сухарева С. Польськомовна перекладна проза барокового періоду. *Мовні універсалії у міжкультурній комунікації: матеріали VIII Міжнародного науково-практичного семінару* (Луцьк, 23 березня 2018 р.). Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 208 с. С. 168–172.
9. Сухарева С. «Емігранти» С. Мрожека: до проблеми відчуження особистості [тези]. *Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти*: зб. матеріалів IV Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції, 14 квітня 2021 року, Луцький національний технічний університет. Луцьк: Відділ іміджу та промоції Луцького НТУ, 2021. 272 с. С. 220–223.
10. Сухарева С. История Польши в нарративном дискурсе Юзефа-Игнация Крашевского. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Том 9. Луцьк : «Вежа-Друк», 2019. 103 с. С. 18–26.

11. Сухарева С. «O rycerstwie spod kresowych stanic»: recenzja książki «Organizacja harcerek na służbie w II Rzeczypospolitej». *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Т. 5. Луцьк : «Вежа-Друк», 2016. С. 75–76.
12. Сухарева С. «У кігтях двоголового орла»: спогади Тадеуша Станєвського [рецензія]. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Т. 6. Луцьк : «Вежа-Друк», 2017. С. 86–87.
13. Сухарева С., Матіюк О. Дуалістична візія світу Зузанни Гінчанки [тези]. *Мовні універсалії у міжкультурній комунікації: матеріали X Міжнародного науково-практичного семінару (Луцьк, 20 березня 2020 р.)*. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 266 с. С. 63–66.
14. Сухарева С., Мельничук Ю. Польська політична поезія в період воєнного стану: фольклорні мотиви. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи*. Том 8. Луцьк : «Вежа-Друк», 2018. 73 с. С. 46–50.
15. Сухарева С., Нікітчук Н. До питання розвитку ідеї сарматизму в польській культурі та літературі [тези]. *Мовні універсалії у міжкультурній комунікації: матеріали IX Міжнародного науково-практичного семінару (Луцьк, 15 березня 2019 р.)*. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 292 с. С. 83–86.
16. Сухарева С., Яручик О. Імперативи воєнного періоду творчості Зофії Коссак-Щуцької: до методики викладання польської мови у навчальних закладах [тези]. *The 5th International scientific and practical conference «Modern science: problems and innovations»* (July 26–28, 2020) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2020. 433 p. P. 373–380.
17. Сухарева С., Яручик О. Особливості художнього перекладу творів Є. Маланюка на сторінках польського часопису «Wiuletyn Polsko-Ukraiński» [тези]. *Мовні універсалії у міжкультурній комунікації: матеріали XI Міжнародного науково-практичного семінару (Луцьк, 19 березня 2021 р.)*. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 216 с. С. 68–71.
18. Sukhareva S., Kozak A., Lavrynovych L., Iaruchy V., Iaruchy O. Modern digital technologies in teaching philological disciplines [Сучасні цифрові технології у вивченні філологічних дисциплін]. *Revista Tempos e Espaços em Educação*. 2020. V. 13. N. 32. DOI : <https://doi.org/10.20952/revtee.v13i32.14727>. URL : <https://seer.ufs.br/index.php/revtee/article/view/14727> (дата доступу: 21.01.2021).